

Nr 15

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående företagares skyldighet att inleverera källskatt, m. m.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 82 av herr *Stefanson* och II: 84 av herr *Nordgren* hemställes, att riksdagen måtte besluta om *dels* en utredning rörande en förenkling eller sammanslagning av vissa i motionerna nämnda uppgifter, som åligger företagare, *dels* att samma utredning skall få i uppdrag att undersöka, huruvida icke anledning finnes att ersätta företagarna för det omfattande arbete de i detta avseende utför för statens räkning.

I motionerna redogöres för vid vilka tidpunkter under år 1960 en företagare har att inleverera källskattebelopp, pensionsavgifter, allmän varuskatt och kvarskatt samt för olika uppgifter, som ett normalföretag har att lämna till ett antal myndigheter. Arbetsgivare skall vidare verkställa införsel å lön. Inom vissa branscher, t. ex. guldsmedsbranschen, skall speciell tillverknings- eller försäljningsskatt redovisas. Särskilt för den mindre företagaren, som själv deltar i det dagliga arbetet, är sådant merarbete betungande.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 84.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från riksskattenämnden, riksräkenskapsverket, centrala uppboordsnämnden, riksförsäkringsanstalten, Svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation samt Svenska företagares riksförbund.

Riksskattenämnden anför, att det icke torde vara ett allmänt intresse bland företagarna att antalet betalningsterminer för inbetalning av olika slags skatter minskas. För allmän varuskatt gäller dessutom att redovisningsperioden, när särskilda skäl därtill är, kan bestämmas omfatta helt kalenderår resp. räkenskapsår.

I fråga om avlämnande av uppgifter anför nämnden att uppgifterna för taxeringskontrollen är en så viktig del av taxeringsmaterialet, att någon omläggning av tidsschemat svårligen låter sig göra. Från och med nästa år skall för riksförsäkringsanstalten avsedd uppgift för allmänna tilläggs pensionen avlämnas vid samma tidpunkt som kontrolluppgifterna för taxering, vilket innebär en viss samordning. Hur långt samordningen i övrigt kan drivas, uttalar sig nämnden icke om, men uppgifter om nyanställning av personal och om ändrade löneförhållanden synes icke kunna samordnas med t. ex. taxeringsuppgifterna.

Enligt nämndens mening står icke mycket att vinna genom en utredning.

Nämnden uttalar sig icke beträffande ersättningsfrågan.

Riksräkenskapsverket anför, att leveransen av skatter och avgifter fördelats på ett sätt, som ansetts lämpligt, och att annan fördelning näppeligen kan komma i fråga. En sammanslagning av uppbörden av källskatt och allmän varuskatt lär icke ifrågasättas. Inleveransen av pensionsavgifter har avsiktligt förlagts till de månader, då källskatteuppbörd ej äger rum. Verket erinrar om att arbetsgivaravgifterna till tilläggspensioneringen av riksförsäkringsanstalten beräknas tillsammans med de avgifter och bidrag, som arbetsgivaren har att erlægga till den allmänna sjukförsäkringen, moderskapshjälpen och den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen. För de mindre företagen uppföres avgifterna på debetsedeln och ingår således i den vanliga skatten.

I fråga om möjligheten att förenkla eller sammanlägga olika slags statistikuppgifter hänvisar verket till att 1956 års statistikkommitté förordat en viss samordning av uppgiftslämnandet.

Ersättning åt arbetsgivarna för deras bestyr med skatteuppbörd av olika slag borde väl närmast ges i någon form av uppbördsprovision, säger riksräkenskapsverket vidare, men det skulle ställa sig svårt att avväga en sådan provision rättvist. Enligt verkets mening måste de åligganden, varom här är fråga, ses som uttryck för sådana samhälleliga skyldigheter, för vilkas fullgörande ersättning icke bör utgå.

Verket anser behov av utredning ej föreligga.

Centrala uppbördsnämnden anser det uppenbart, att den befattning med källskatteuppbörden och arbetsgivaravgiften, som ålagts arbetsgivarna, och företagens medverkan rörande den allmänna varuskatten samt uppgiftsskyldigheten till olika myndigheter förorsakar visst arbete och att en förenkling onekligen vore önskvärd. Det synes lämpligt att kontrollen över arbetsgivaravgifterna och källskatteavdragen samordnas.

Nämnden, som ej yttrar sig i ersättningsfrågan, har intet att erinra emot en utredning.

Riksförsäkringsanstalten framhåller, att arbetsgivaravgift, bestående av arbetsgivares avgift till allmänna tilläggspensioneringen, arbetsgivarbidrag till allmänna sjukförsäkringen och moderskapsförsäkringen samt bidrag och avgifter för obligatorisk yrkesskadeförsäkring ävensom i förekommande fall byggnadsforskningsavgift uppbäres samtidigt. Uppgår beloppet till högst 1 000 kronor, påföres det i regel i samband med slutlig skatt. Eljest uppbäres beloppet av riksförsäkringsanstalten, som då tillställer arbetsgivaren särskild räkning jämte sex giroinbetalningskort. Själva avgiftsbetalningen kan icke antagas förorsaka arbetsgivaren något större arbete.

Arbetsgivare med yrkesskadeförsäkring hos anstalten är skyldig lämna uppgift om bl. a. arbetarnas antal, arbetstid och arbetsförhållanden. Den allmänna sjukförsäkringen med moderskapsförsäkringen bygger på samma

uppgiftsmaterial. Liknande samordning gäller för arbetsgivare med yrkeskadeförsäkring hos s. k. socialförsäkringsbolag.

För allmänna tilläggs pensioneringens del gäller, att arbetsgivare, som under ett år utgivit lön till någon hos honom anställd arbetstagare med minst 300 kronor, nästföljande år utan anmaning skall lämna uppgift till ledning för beräkning av avgiftsunderlag till grund för bestämmande av arbetsgivaravgift. Uppgiften skall lämnas i två exemplar på fastställd blankett.

Även riksförsäkringsanstalten hänvisar till 1956 års statistikkommittés förslag om viss samordning. Anstalten har dock ställt sig avvisande till vissa av förslagen, enär anstalten ansett sig behöva ha fortlöpande tillgång till löneuppgifter.

Beträffande ersättningsfrågan anför anstalten, att om arbetsgivarna skulle tillerkännas ersättning för sitt bestyr, komme denna ersättning i gengäld att i höjande riktning påverka behovet av uttag för finansieringen, vilket till ingen nytta skulle betunga administrationen för såväl företagarna som det allmänna.

Till slut påpekar anstalten att avsikten enligt uttalande i prop. 1955: 175 är att åstadkomma en organisatorisk samordning mellan folk- och tilläggs pensioneringen samt sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna och att det uppdragits åt socialförsäkringens administrationsnämnd att utreda de administrativa spörsmålen. Anstalten avstyrker därför motionerna.

Arbetsgivareföreningen hänvisar till 1956 års statistikkommittés betänkande och anser att behovet av ytterligare initiativ ej kan överblickas, innan statsmakterna tagit ställning till betänkandet.

Förenkling av företagens uppgiftslämnande synes kunna utredas av statens organisationsnämnd.

All anledning finns för undersökning av möjligheterna att ersätta företagarna för arbetet med exempelvis den allmänna varuskatten.

Köpmannaförbundet vitsordar de i motionerna lämnade uppgifterna och framhåller särskilt, att varuskatten kräver ett betydande redovisningsarbete, speciellt för rörelseidkare, som har försäljning av undantagsvaror och skattefri försäljning till återförsäljare. En utredning behöver verkställas och förbundet understryker särskilt kravet på ersättning för arbetet med varuskatten.

Hantverks- och småindustriorganisationen understryker att det bör utredas huruvida icke möjligheter finns att förenkla såväl uppgifts- som uppborrdsförfarandet och ifrågasätter om icke företagarna bör erhålla viss ersättning av staten för sitt arbete.

Svenska företagares riksförbund framhåller att särskilt de mindre företagarna med ett minimum av anställd personal måste offra sin fritid för att fullgöra de uppgifter av fiskalisk natur eller för lämnande av uppgifter, som statsmakterna pålagt dem. Förbundet tillstyrker utredning.

Utskottet

Såsom i motionerna framhålles åligger det företagare att varje månad till staten inleverera antingen källskatt, varuskatt eller pensionsavgift (arbetsgivaravgift), vartill för vissa branscher kommer tillverknings- eller försäljningsskatt. Dessutom kan fråga även vara om att verkställa införsel å lön.

Vidare har företagare att lämna en mångfald uppgifter av olika slag för statistik- eller kontrolländamål, somliga en gång om året, somliga varje månad och andra vid inträffande förändringar i anställning eller lön.

Fullgörandet av alla dessa uppgifter är otvivelaktigt mycket betungande för företagarna. Enligt utskottets mening är det därför synnerligen önskvärt att alla åtgärder som kan medföra rationalisering och förenkling av dessa åligganden blir vidtagna. Uppbördens och inlevereringen av skatter och avgifter bör så långt möjligt ordnas på för företagarna minst betungande sätt, varvid bl. a. såsom centrala uppbördsnämnden framhållit, kontrollen över arbetsgivaravgifterna och källskatteavdragen bör kunna samordnas. En samordning synes också, åtminstone i viss utsträckning, kunna ske mellan taxeringsrevisioner och denna kontroll samt kontroll av allmänna varuskatter.

I fråga om skyldigheten att lämna uppgifter av olika slag för statistiskt och annat ändamål vill utskottet hänvisa till det av 1956 års statistikkommitté nyligen framlagda betänkandet. En viss samordning av uppgiftslämnandet har föreslagits av kommittén. Det synes utskottet angeläget, att vid ärendets fortsatta behandling alla möjligheter till förenkling och undvikande av dubbelarbete tillvaratages. Utskottet förutsätter, att statens organisationsnämnd med uppmärksamhet följer dessa frågor och framlägger de förslag, som kan befinnas erforderliga.

Utskottet är emellertid väl medvetet om att gällande bestämmelser gör att ett betydande arbete alltjämt kommer att åvila företagarna, vilka åtgärder som än kan bli vidtagna i förenklingssyfte. Detta arbete medför givetvis också kostnader eller inkräkter avsevärt på företagarnas fritid. Även om företagarna i vissa fall kan tänkas uttaga dessa kostnader av konsumenterna, torde dock detta icke alltid vara möjligt. I de fall då så kan ske kommer det genom prisstegring att drabba olika grupper i samhället på ett ojämnt och svårberäkneligt sätt. Det synes därför utskottet avgjort vara att föredraga, om företagarna finge ersättning av statsmedel för sitt bestyr med uppbörd och uppgiftslämnande, varigenom kostnaderna på ett jämnare och rättvisare sätt bleve fördelade på medborgarna. En undersökning av frågan om ersättning är därför påkallad.

Utskottet vill här erinra om att motioner om ersättning till företagarna för bestyret med den allmänna varuskatten (omsättningsskatten) — ett merarbete som utskottet finner särskilt betungande för företagarna — hänvisats till bevillningsutskottet.

Med stöd av vad som ovan anförts får utskottet alltså hemställa,
att riksdagen i anledning av motionerna I: 82 och II: 84
måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om undersökning
rörande möjligheterna och formerna för ersättning till före-
tagare för det uppbörds- och redovisningsarbete de ålagt
att utföra för det allmännas räkning samt framläggande för
riksdagen av de förslag denna undersökning kan leda till.

Stockholm den 15 mars 1960

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande: Se under utlåtande nr 13.

Reservation

av herrar *Möller, Sörlin, Larsson, Lars, Hellebladh, Johansson, Tage, fru Eriksson* i Stockholm, herrar *Engkvist, Ekström* i Björkvik, *Jacobsson* i Sala och *Svensson* i Kungälv, vilka ansett att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

»I motionsyrkandet har framförts förslag om tillsättande av en utredning rörande dels en förenkling eller sammanslagning av de uppgifter som åligger företagare i fråga om inleverering av källskatt, pensionsavgifter, allmän varus katt och kvars katt samt uppgiftsskyldighet till olika myndigheter och dels frågan om ersättning till företagarna för det arbete de sålunda har att utföra.

Beträffande det förstnämnda yrkandet får utskottet anföra följande.

Enligt utskottets mening är det önskvärt, att alla åtgärder, som kan medföra rationalisering och förenkling av företagarnas här ifrågavarande åligganden blir vidtagna.

I fråga om företagares skyldighet att lämna uppgifter av olika slag för statistiskt och annat ändamål vill utskottet hänvisa till det av 1956 års statistik-kommitté nyligen framlagda betänkandet. En viss samordning av uppgiftslämnandet har föreslagits av kommittén. Utskottet förutsätter, att statens organisationsnämnd med uppmärksamhet följer denna angelägenhet och framlägger förslag som härav kan föranledas.

Utskottet vill vidare erinra om att socialförsäkringens administrations-nämnd har i uppdrag att utreda de administrativa spörsmålen i samband

med en samordning mellan folk- och tilläggs pensioneringarna samt mellan dessa och sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna.

Utskottet finner med hänsyn till det sålunda pågående arbetet icke påkallat med någon utredning beträffande de i motionsyrkandets första del upptagna frågorna.

Beträffande frågan om ersättning till företagarna för deras arbete med uppbörd och redovisning av skattemedel m. m. får utskottet erinra om att spörsmålet om sådan ersättning i vad gäller den allmänna varuskatten behandlats i riksdagen så sent som hösten 1959. I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om allmän varuskatt m. m. (nr 162) väcktes nämligen ett antal motioner i ämnet. Bevillningsutskottets majoritet hemställde att riksdagen måtte avslå förslaget om allmän varuskatt och fann i enlighet härmed motionerna icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd (bevillningsutskottets betänkande nr 60/1959).

I en till utlåtandet fogad reservation anfördes beträffande nämnda motioner bl. a. att ökning till följd av skatteredovisningen av företagens kostnader vore att betrakta som en omkostnad i rörelsen, vilken normalt finge täckas genom prissättningen. I motionerna åsyftades i verkligheten icke att staten skulle gottgöra företagaren utan att kostnaderna icke skulle belasta varupri- serna. Att staten på sådant sätt skulle ingripa i prissättningen vore knappast förenligt med principen om fri konkurrens och fri prisbildning. Företagarna erhöles vidare på grund av redovisningssystemet en viss kostnadstäckning genom att under i genomsnitt en och en halv månad få disponera över skattemedel och göra dem räntebärande. Reservanterna avstyrkte motionerna.

Reservanternas förslag bifölls av riksdagen.

En motion (II: 357) med enahanda syfte, vari föreslås ändringar i 46 § och 49 § i förordningen om allmän varuskatt, innebärande att företagare skulle få tillgodoräkna sig viss ersättning genom avdrag å inlevererade skattemedel, har väckts vid innevarande riksdag och hänvisats till bevillningsutskottet, som avser att behandla motionen samtidigt med de övriga frågor beträffande omsättningsskatten, vilka utskottet har att handlägga.

Allmänna beredningsutskottet finner icke anledning förorda att spörsmålet om ersättning för bestyr med omsättningsskatten hänskjutes till en utredning.

Även vad beträffar ersättning för andra av de i motionerna omförmälda åliggandena synes så vägande invändningar kunna göras att utskottet icke finner motiverat med en utredning i frågan. Utskottet får härutinnan hänvisa till exempelvis riks försäkringsanstaltens uttalande att inbetalningen av avgifter till allmänna tilläggs pensioneringen icke kan antagas förorsaka arbetsgivarna något arbete av större omfattning än som förekommer vid en enkel penningtransaktion. Ävenså finner utskottet den uppfattningen riktig, att det arbete som arbetsgivarna utför inom ramen för socialförsäkringsgrenar, där

finansieringsskyldighet åvilar arbetsgivarna, bör ses i samband med finansieringsskyldigheten. Ersättningen komme att framtvinga en höjning av uttaget från arbetsgivarna för finansieringen.

Vad ovan anförts har syntts utskottet utgöra tillräckliga skäl för att den i motionerna föreslagna utredningen icke bör komma till stånd. Utskottet får därför hemställa,

att de likalydande motionerna I: 82 och II: 84 icke må för-
anleda någon riksdagen åtgärd.»